

Specialisering: Den tidiga läs- och skrivinlärningen

Specialisation: Early Literacy Learning

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11SL00

Version: 1.0

Fastställt av: Lärarutbildningsnämnden 2010-08-19

Gäller från: HT 2010

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap (G2F)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: För studenter som läser 210 hp:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Godkänt resultat i en inriktning om 60 högskolepoäng
- Deltagande i Allmänt utbildningsområde 2 där minst 15 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

För studenter som läser 270 hp:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Godkänt resultat i inriktning 1, 60 högskolepoäng och inriktning 2, 60 högskolepoäng
- Deltagande i Allmänt utbildningsområde 2 där minst 15 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Kursen fokuserar utveckling av studenternas kompetens att skapa språkligt kreativa och stimulerande språkmiljöer för barn i åldrarna 1-9 år. I kursen behandlas betydelsen av barns litteracitetsutveckling för kommande läs- och skrivutveckling. Kunskap gällande olika läsmetoder och dess betydelse för barns läsutveckling är ett fördjupat innehåll i kursen. Vidare belyses barns olika textvärldar och läsarter i form av läsning av analoga samt digitala texter. Berättande, beskrivande, argumenterande samt instruerande texter i undervisningen är inslag i denna specialisering. Det utvidgade textbegreppet uppmärksammas, där filmen exemplifierar en av barns olika textvärldar. Studenternas kunskap gällande det svenska språksystemet belyses, där studenternas grammatiska kunskap kopplat till språkliga begrepp relaterade till tidig läs- och skrivutveckling fördjupas. Barn- och bilderböcker kommer att analyseras med fokus på språk och bild, samt hur dessa didaktiskt kan användas i verksamheten/undervisningen med syfte att utveckla barns och elevers språkliga förmåga. Studenterna förmåga, att via muntligt berättande, stimulera barns/elevers språkliga intresse kommer att finnas med i kursen. Gällande den vetenskapliga progressionen ska studenterna utveckla kunskaper kring enkätundersökning och under kursens gång genomföra och presentera en enkätundersökning utifrån kursens innehåll.

Mål

Efter kursen ska studenten kunna

- utifrån kunskap gällande barns litteracitetsutveckling föreslå hur kreativa och utmanande språkmiljöer kan skapas
- genomföra ett textsamtal med barn/elever med fokus på barns textrörlighet
- analysera, motivera och omsätta olika metoder i läs- och skrivundervisningen
- jämföra läsning av analoga och digitala texter samt beskriva hur man didaktiskt kan ta till vara barns multimodala erfarenhet

- planera undervisning där berättande, beskrivande, instruerande samt argumenterande texttyper ingår
- förklara och tillämpa för läs - och skrivundervisning relevanta grammatiska begrepp i det svenska språksystemet
- konstruera, genomföra och analysera en enkät
- utifrån skönlitteratur planera språkutvecklande verksamhet/undervisning utifrån insikter gällande receptionsforskning samt lässtrategier
- analysera bilderböcker och barnböcker utifrån olika perspektiv med fokus på barns lärande och språkutveckling
- visa kunskap om och reflektera över film som en del i det utvidgade textbegreppet och filmers betydelse för barns språkutveckling
- genomföra en muntlig presentation i form av en berättande text samt didaktiskt reflektera över berättandets och det muntliga språkets betydelse för barns lärande och utveckling

Undervisningsformer

Föreläsningar, workshops, seminarier samt fem fältstudiedagar.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Enskilda skriftliga tentamina, seminarier, enkätundersökning, workshops, fältuppgift samt muntlig redovisning.

Varje examination skall erbjudas vid fem (5) tillfällen, varav tre (3) inom loppet av ett år. Detta gäller även för kurser som upphör.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Studenterna inbjuds till kursplanering före kursstart. Utvärdering sker muntligt under delkursens gång i form av kursråd samt med enskild, skriftlig utvärdering efter kursens slut.

Övrigt

Kursen ingår i Lärarutbildningen.

Bilaga: Litteraturlista för Specialisering: Den tidiga läs- och skrivinläringen (11SL00)

- Andersson, Maria & Druker, Elina (red.) (2008). *Barnlitteraturanalyser*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (213 s.)
- Axelsson, Monica & Jönsson, Karin (red.) (2009). *Bygga broar och öppna dörrar: att läsa, skriva och samtala om texter i förskola och skola*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (196 s.)
- Boström, Lena & Josefsson, Gunlög (2006). *Vägar till grammatik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (s. 125-213).
- Bråten, Ivar (red.) (2008). *Läsförståelse i teori och praktik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (263 s.)
- Dickinson, David K., Golinkoff, Roberta M. & Hirsh-Pasek, Kathy (2010). Speaking Out for Language: Why Language Is Central to Reading Development. *Educational Researcher*, vol 39, nr 4, ss. 305-310.
- Ejlertsson, Göran (2005). *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur. (153 s.)
- Fast, Carina (2001). *Berätta!: inspiration och teknik*. 1. uppl. Stockholm: Natur och kultur. (134 s.)
- Frost, Jørgen (2009). *Läsundervisning och läsutveckling*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (220 s.)
- Langer, Judith A. (2005). *Litterära föreställningsvärldar: litteraturundervisning och litterär förståelse*. Göteborg: Daidalos. (190 s.)
- Lindö, Rigmor (2009). *Det tidiga språkbudet*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (285 s.)
- Lorentzen, Rutt Trøite & Smidt, Jon (red.) (2009). *Det nödvändiga skrivandet: om att skriva i förskolan och skolans alla ämnen*. 1. uppl. Stockholm: Liber. (s. 11-140).
- Lundberg, Ingvar (2010). *Läsningens psykologi och pedagogik*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur. (192 s.)
- Merchant, Guy (2009). Literacy in virtual worlds. *Journal of Research in Reading*, vol 32, nr 1, ss. 38-56.
- Nikolajeva, Maria (2000). *Bilderbokens pusselbitar*. Lund: Studentlitteratur. (307 s.)
- Nya språket lyfter! . (2009). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/sb/d/646> (84 s.)
- Rosén, Monica (2008). *Läsförståelse under luppen: observera, bedöma, utveckla*. 1. uppl. Stockholm: Natur och kultur. (126 s.)
- Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön. Från ord till mening*. 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur. kap 8 ss. 173-188, samt bilagor ss. 219-228.
- Svensson, Birgitta (2008). *Gör klassikern till din egen: [att arbeta med skönlitteratur i klassrummet]*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (83 s.)
- Texters, textuppgifters och undervisningens betydelse för elevers läsförståelse: [fördjupad analys av PIRLS 2006]*. (2010). Stockholm: Skolverket. (130 s.)
- Wahlgren, Lars (2008). *SPSS steg för steg*. Lund: Studentlitteratur. (188 s.)
- Wasik, Barbara A. (2010). What Teachers Can Do to Promote Preschoolers' Vocabulary Development: Strategies From an Effective Language and Literacy Professional Development Coaching Model. *The Reading Teacher*, vol 63, nr 8, ss. 621-63.
- Westlund, Barbro (2009). *Att undervisa i läsförståelse: lässtrategier och studieteknik för de första skolåren*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur. (351 s.)